

דרך מצותיך

עם ביאורי
הרב עדין אבן-ישראל שטיינזלץ

”מה יפו פעמיך” (א)

פרשות שלח-לך

תשפ”ו

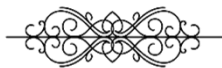
לומדים יקרים,

בחודש הקרוב נפרסם את ביאור הרב למאמר "מה יפו פעמיך",
מספר 'דרך מצוותיך' לאדמו"ר הצמח צדק.

תוכן עניינים

- 3..... עקבתא דמשיחא: נשמות דעקבים
- 6..... הלבוש והמלוּבש
- 7..... לבוש דק ולבוש גס

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת אחי האהוב ינון פליישמן, שנפל במלחמה

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת

מורנו ורבנו הגדול אשר מימיו אנו שותים

הרב עדין בן אברהם משה אבן ישראל (שטיינזלץ) זצ"ל

להקדשת החוברות לעילוי נשמת יקיריכם התקשרו: 052-886-8823

(שיר השירים ז,ב) "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב", ודרשו חז"ל בפרק קמא דחגיגה: "כמה יפין רגליהן של ישראל בנעלים בשעה שעולין לרגל, 'בת נדיב' – בתו של אברהם שנקרא נדיב, כמו שכתוב: "נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם".

הנה עניין עקבות משיחא, היינו נשמות שבבחינת עקביים דאדם תתאה, מלכות דאצילות הנקראת רגלי השכינה. כי הנה בחינת ממלא כל עלמין הוא בבחינת ציור אדם: ראש ורגל, מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין, דהיינו מעולם

הזו הוא רגלי השכינה, המלכות דאצילות, ושם יש את הנשמות ששייכות לעקבים והן הנשמות של עקבתא דמשיחא. בהמשך המאמר, הצמח צדק יעסוק ביחס שבין העקבים והרגליים לבין הראש: בעוד שבראש יש את הרבה חיות, יופי, אינטליגנציה וחושים עדינים, הרי שהרגליים הן כמעט ההיפך המוחלט. אלא שלמרות זאת, דווקא "מה יפו פעמיך בנעלים", כלומר דווקא הנעליים שעל הרגליים הן יפות ודווקא הן בעלות מעלות שונות.

כי הנה בחינת ממלא כל עלמין, שבה הקב"ה מחייה את העולם מתוכו, כהווייה פנימית, הוא בבחינת ציור אדם. מכיוון שכתוב "בצלם אלוקים ברא אותו" (בראשית א,כז), אפשר לדבר על דמות האדם כמודל לעולמות, במובן זה שפרטי ושלמות קומת האדם הם צלם העולמות ומעין דמות אלוקית. אין הכוונה שהאדם הוא מראה לאלוקים, אלא שיש איזו השלכה של האלוקים על האדם, והדמות הזו מייצגת את הכוח שמחייה את העולם מתוכו. ציור האדם כולל חלקים כמו ראש ורגל, ובמובן זה הוא מייצג את העולמות מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין, מתחילתם ועד סופם, דהיינו מעולם

(שיר השירים ז,ב) "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב", ודרשו חז"ל בפרק קמא דחגיגה (חגיגה ג,א) על הפסוק: "כמה יפין רגליהן של ישראל בנעלים בשעה שעולין לרגל, 'בת נדיב' – בתו של אברהם שנקרא נדיב, כמו שכתוב: "נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם" (תהילים מז,י).

עקבתא דמשיחא: נשמות דעקבים

אלו הפסוק והדרשה, וכעת מתחיל הצמח צדק לבאר אותם. הנה, עניין הזמן והתקופה שלנו, של דורות שהם עקבות משיחא, היינו על דרך הסוד אלו נשמות שבבחינת עקביים דאדם תתאה, מלכות דאצילות הנקראת רגלי השכינה. אפשר לראות את מהלך ההיסטוריה מתחילתה ועד לימות המשיח כדמות של אדם, שיש בה ראש, לב, רגליים וגם עקבים. הדור שלנו נקרא 'עקבתא דמשיחא' מפני שהוא לא שייך רק לרגליים של הדמות של ההיסטוריה, אלא הוא שייך לעקבים. העקבים הללו שייכים לא רק לדמות האדם של ההיסטוריה, אלא גם לדמות האדם שמייצגת את המכלול השלם של כל נשמות ישראל, שגם בתוכו יש נשמות שהן בבחינת ראש, נשמות שהן בבחינת לב וכן הלאה. הקצה התחתון של הדמות

הבריאה עד עולם העשיה, דכתיב: "הארץ הדום רגלי". פירוש, כי מדת מלכותו יתברך בכל משלה, והיא מחיה ומהוה את כל הנבראים מאין. וזה ממלא כל עלמין, שהוא כמו הנשמה הממלא את הגוף, שהיא ממשכת שפע וחיות לכל אבר כפי מזגו, מראש עד רגל. כן כל העולמות דבריאה יצירה עשיה הם בדוגמת איברים דשכינתא כידוע, והשכינה עצמה – מלכות דאצילות – היא כנשמה להם שממשכת להם שפע וחיות.

והנה באיברים יש חלוקי מדרגות, שיש איברים פנימיים כמוח שבראש וכדומה, ויש איברים חיצוניים כמו הרגליים, שאינם רק לקיום ומעמד גוף העיקרי כו', אמנם בכלל כולם הן כלים שחיות הנפש שורה ומתאחד בהם. כך למעלה בעולמות דבריאה יצירה עשייה, שהם בחינת כלים להארת המלכות דאצילות, יש ריבוי חלוקים: ראש ורגל, דהיינו מתחילת הבריאה שהוא בחינת ראש, עד סיום העשייה שהוא בחינת רגל. ומכל מקום, כל הבחינה שהם נקראים כלים ואיברים לשכינתא, הם פנימיות העולמות דבריאה יצירה עשייה, שהם הכלים שהארת המלכות דאצילות שורה בהן, וכמו הרגל שגם בו יש חיות הנפש ממש על דרך שיש בראש. ובכולן יש שתי בחינות: החיות של כל אבר, וגוף האבר עצמו. כן על דרך משל כל העולמות דבריאה יצירה עשייה הפנימיים, הקרובים אל אור וחיות אלוקי שבעשר ספירות דבריאה יצירה עשייה הם כערך גוף האבר לגבי חיות האבר, דהיינו ממלא כל עלמין שיורד ושופע לכל אבר ואבר. ויש בכל

על החיות הפרטית והמיוחדת של כל איבר, המתאימה לאופי המסוים שלו. כן כל העולמות דבריאה יצירה עשיה הם בדוגמת איברים דשכינתא כידוע, והשכינה עצמה – מלכות דאצילות – היא כנשמה להם שממשכת להם שפע וחיות. בספר קטן ולא מוכר של בעל התניא, 'בונה ירושלים', ישנו מאמר קצר שבו בעל התניא מדבר על כך שכשם שאי אפשר לראות את הקב"ה, כך גם אי אפשר לראות בן אדם (בונה ירושלים אות קמז, עמ' קסז). הכוונה היא שכשם אמנם ניתן לראות את גופו של האדם אך לא את נשמתו, את ה'אני' שלו, כך גם אנו יכולים לראות את העולם – שהוא כביכול גופו של הקב"ה, אבל איננו רואים את נשמתו כביכול. המהות האלוקית ששופעת בתוך

הבריאה עד עולם העשיה, דכתיב: "הארץ הדום רגלי" (ישעיהו סו,א), כלומר זהו האור האלוקי שמתואר כדמות אדם שהארץ היא הדום לרגליו. פירוש, כי מדת מלכותו יתברך בכל משלה, והיא מחיה ומהוה את כל הנבראים מאין. וזה ממלא כל עלמין, שהאור האלוקי הוא נשמת העולמות ותמצית המציאות, כמו הנשמה הממלא את הגוף, שעניינה הוא שהיא ממשכת שפע וחיות לכל אבר כפי מזגו, מראש עד רגל. הנשמה איננה ממלאת את הגוף באותו אופן שבו כלי הדם ממלאים אותו, אלא היא ממלאת אותו במובן זה שכל חלק מן הגוף פועל וחש מכוח הנשמה, מכיוון שכל איבר מקבל חיות מסוימת מהנשמה. אמנם, כאן לא מדובר על החיות הכללית של הנשמה לגוף, אלא

העולמות דבריאה יצירה עשייה, שהם הכלים שהארת המלכות דאצילות שורה בהן, וכמו הרגל שגם בו יש חיות הנפש ממש על דרך שיש בראש. יש שני צדדים לחיות שבגוף: צד אחד הוא עצם כוח החיים שהחיות נותנת, והצד האחר הוא המודעות לאותו כוח. מהבחינה הזו, בראש יש מודעות בדרגה הרבה יותר גבוהה והוא הרבה יותר מרגיש ומבין את העניין, וזאת לעומת איברים שיש להם מודעות מאוד קלושה על חיותם. אלא שמהצד השני, נפש החיים קיימת בכל האיברים במידה שווה, בין אם מדובר בראש ובין אם מדובר בציפורן שברגל. ומבחינה דומה אך שונה אפשר לומר שבכולן יש שתי בחינות: החיות של כל אבר, וגוף האבר עצמו. כלומר גם את החיות שיש בכל איבר אפשר להגדיר משני צדדים: יש צד אחד שהוא עצם החזקת החיות באיבר, ויש צד שני שהוא התפקיד שהאיבר ממלא, ואלו הם חיי האיבר כשלעצמו, כיוצר פונקציה מסוימת. אפשר לראות זאת כשאדם מת: אם נפש החיים הייתה מחייה את כל האדם באותה מדרגה, אז כשהוא היה נפטר גם כל כופו היה צריך להיעלם; זה שנשאר משהו מהגוף זה מפני שיש חלק של חיות האיבר שעדיין נשאר בתוכו, והוא זה שמשמך לקיים אותו.

כן על דרך משל כל העולמות דבריאה יצירה עשייה הפנימיים, הקרובים אל אור וחיות אלוקי שבעשר ספירות דבריאה יצירה עשייה הם כעוך גוף האבר לגבי חיות האבר, דהיינו ממלא כל עלמין שיורד ושופע לכל אבר ואבר. ויש בכל

העולם היא מעין איברי השכינה, ובמובן הזה כל העולמות בכל דרגותיהם הן למעשה גילוי מסוים של המהות האלוקית, שהנשמה הפנימית שלה שממשיכה לה שפע היא המלכות דאצילות.

והנה באיברים יש חלוקי מדרגות, שיש איברים פנימיים כמו שבראש וכדומה, ויש איברים חיצוניים כמו הרגליים, שאינם רק לקיום ומעמד גוף העיקרי כו', מטרתן העיקרית של הרגליים היא להוליך ולהחזיק את הגוף, אך הן לא חלק מהחיות העצמית שלו. אמנם, למרות זאת בכלל כולם הן כלים שחיות הנפש שורה ומתאחד בהם. כלומר למרות החלוקה הבסיסית בין איברים פנימיים מאוד לבין איברים חיצוניים וגסים, שהם בוודאי אינם מלאים חיות כמו אלו הפנימיים, הרי שהם עדיין כלים לחיות והנפש שורה בהם, כל אחד לפי אופיו ומדרגתו. כאשר כוח החיים יוצא מאיבר אחד הוא הולך ונמק לו, ובמובן הזה בכל איבר שהוא יש צורך בכוח חיים כדי שיחיה אותו, וללא אותה חיות הוא איננו יכול להתקיים. כך למעלה בעולמות דבריאה יצירה עשייה, שהם בחינת כלים להארת המלכות דאצילות, יש ריבוי חלוקים, כדוגמת ראש ורגל, דהיינו מתחילת הבריאה שהוא בחינת ראש, עד סיום העשייה שהוא בחינת רגל. לפי הדימוי הזה, שהוא למעשה התיאור של דמות האדם השלמה, העולם שלנו נמצא בעקבי הרגליים של דמות האדם.

ומכל מקום, כל הבחינה שהם נקראים כלים ואיברים לשכינתא, הם פנימיות

אבר שתי בחינות: החיות של אלוקות שממלכות דאצילות שבו, והאבר עצמו כו'.

אמנם, עולמות החיצוניים ביותר, הם בחינת לבושים לגבי איברים אלו, כמו הלבוש שהוא דבר נפרד לגמרי ואין חיות הנפש מתלבשת ומתאחדת בתוכיותו כלל, על דרך שמתלבשת בגוף לא מיניה ולא מקצתיה. כך אותן העולמות אינן בערך הפנימיות להיות איברים לשכינתא, אלא נקרא לבושים. והנה "הארץ הדום רגלי" שהוא עולם העשייה, יש בו פנימיות שהוא בחינת רגלי השכינה, סוף כל דרגין ממדרגת שפע החיות, ממלכות דאצילות שמתלבשת בו שנקראת בשם רגל. החיצוניות דעשייה, שהם בחינת ההיכלות והמלאכים נקראת לבושים להרגל. אמנם, הנשמות שהם מפנימיות העולמות והם מן האיברים עצמן, ולכן הנשמות דעשייה נקראות עקביים, שהעקביים הן מן הרגל עצמו על כל פנים, וזהו עקבות משיחא.

הלבוש והמלוש

אמנם עולמות החיצוניים ביותר, כמו העולם שלנו, הם בחינת לבושים לגבי איברים אלו, כמו הלבוש שהוא דבר נפרד לגמרי ואין חיות הנפש מתלבשת ומתאחדת בתוכיותו כלל על דרך שמתלבשת בגוף לא מיניה ולא מקצתיה. כך אותן העולמות אינן בערך הפנימיות להיות איברים לשכינתא, אלא נקרא לבושים. אם עד כה דובר על איברים פנימיים וחיצוניים, הרי שכעת מדובר על הלבוש, וביסודו של דבר אמנם יש קשר בין הלבוש למולבש אך החיות של הלבוש היא חיצונית.

והנה "השמים כסאי והארץ הדום רגלי" (ישעיהו סו, א), שהארץ הוא עולם העשייה, יש בו פנימיות שהוא בחינת רגלי השכינה, כמו שמופיע למשל בביטוי "כל

אבר שתי בחינות: החיות של אלוקות שממלכות דאצילות שבו, והאבר עצמו כו'. זאת אומרת שאותה הדואליות של החיות שיש באיברי האדם, יש גם בחיות העולמות: יש את החיות של הדבר כשלעצמו, ויש את האור האלוקי שמחיה אותו ופועל בתוכו. ישנו דימוי של "כהדין קמצא דלבושיה מיניה וביה" (בראשית רבה כא, ה), אותו חגב שלבושו הוא ממנו ובו. זאת אומרת שהחגב איננו לובש בגדים והבגד שלו הוא חלק מחיותו, ועדיין זהו חלק חיצוני של החיות. זאת אומרת שהחגב יוצר מאותו כוח חיות את מוחו, את מעיו ואת המעטה החיצוני שלו; ואמנם אלו דרגות שונות – דרגה של לבוש, דרגה של כלי ודרגה שהיא כמעט נשמת החיים, אך בסופו של דבר הן כולן נובעות מאותה החיות.

מרגיש את זה היטב. מסופר שלאחר שהפרנקיסטים החליטו להמיר את דתם, הבעל שם טוב אמר שהשכינה מייללת על האיבר שכביכול נקטע ממנה; וזה לא מפני שהוא חשב שהם היו אנשים גדולים, אלא מפני שכאשר קוטעים איזשהו איבר – ואפילו זהו הציפורן הקטנה שברגל – זה גורם לכאבים בכל הגוף. בדומה לכך המשנה אומרת שכאשר הורגים אדם במיתת בית דין, השכינה כביכול אומרת: "קלני מראשי, קלני מזרעי" (משנה סנהדרין ו,ה). כנראה שאותו אחד שמוצא להורג הוא לא צדיק גדול ובכל זאת השכינה מצטערת עליו, מפני שגם אם חותכים יבלת מהבשר החי זה כואב מאוד. אמנם, הנשמות שהם מפנימיות העולמות והם מן האיברים עצמן, ולכן הנשמות דעשייה נקראות עקביים, שהעקביים הן מן הרגל עצמו על כל פנים, וזהו עקבות משיחא. אמנם הנשמות שהן העקב שברגל הן נמוכות, והן למשל פחות מפוארות מאשר כתר שבראשו של המלך; אבל כאשר צובטים את הכתר לא מרגישים שום דבר, ואילו כאשר צובטים את העקב זה יכול לכאוב מאוד. זוהי למעשה אותה חלוקה: יכול להיות מלאך שהוא גדול מאוד אבל הוא לא מאיברי השכינה, אבל הנשמה היא כן חלק מאיברי השכינה, גם אם היא מהעקב שברגל כמו בדור שלנו.

לבוש דק ולבוש גס

עד כאן דיבר הצמח צדק על עניין הרגליים, וכעת הוא עובר לעסוק בלבושי הרגל, כלומר בעניין הנעליים.

ההולך בקומה זקופה כאילו דוחק רגלי שכינה" (ברכות מג,א), מפני שהוא כביכול אומר לקב"ה: 'תזוז קצת, המקום הזה שייך לי'. דרגת רגלי השכינה היא סוף כל דרגין ממדרגת שפע החיות, ממלכות דאצילות שמתלבשת בו שנקראת בשם רגל, וזוהי הפנימיות. אבל החיצוניות דעשייה, שהם בחינת ההיכלות והמלאכים נקראת לבושים להרגל. יוצא, שכל העולמות של עולם העשייה, שהם כוללים לא רק את העולם הפיזי שלנו אלא גם כל מיני מציאויות רוחניות של מלאכים והוויות רוחניות אחרות, הם כולם בסך הכל לבושים של הרגל, של המדרגה הפנימית.

מהו בעצם ההבדל בין הלבוש לבין הגוף? כיצד בכלל ניתן לדעת אם דבר הוא גוף או לבוש? למעשה, זו אותה דרך שבה בודקים האם משהו שם מסכה או שזהו פרצופו האמיתי, או אם הוא הדביק זקן או שזהו זקנו המקורי. אפשר למשל לדקור את המסכה או לנסות לתלוש את הזקן, ואם זה כואב אז כנראה שזה האיבר בעצמו, ואם זה לא כואב אז כנראה שזה הבגד, הלבוש. מהבחינה הזו, ללבוש יש מעין הוויה עצמית: המלאכים חיים את חייהם הפרטיים ולא את חיי השכינה, מפני שהם חיים במעגל קיום משל עצמם. צד אחר של העניין הוא שיכול להיות אדם שנראה שהוא חובש פאה נוכרית, אבל כשמנסים למשוך לו אותה הוא משתולל ומיילל; זאת אומרת שגם בחלקים שיש בהם פחות חיות, כמו השערות או אפילו הציפורן שברגל, עדיין יש בהם חיות, ואם תולשים אותם ממקומם אז כל הגוף

והנה, כמו שלמטה באדם התחתון הלבוש של הרגל הוא המנעל, שהוא היותר גס מכל לבושיו שעל גופו, שהרי הלבוש שמלביש הידים והחזה והשוקיים הם של צמר וכדומה שהוא דק, ולבוש המנעל הוא של עור שהוא גס מאד. כמו כן למעלה, לבוש דרגלי השכינה שבעשיה הוא של עור, ונקרא מנעל, שהוא לבוש גס יותר מלבושים דיצירה ועשיה. והגם שבודאי העיקר הוא גוף הרגל וחיותו הפנימי, ואין העור של המנעל תופס מקום לנגדו, שהרי מנהיג את המנעל לאותו צד שיפנה הרגל על פי רצון החיות האלוקי שבתוך הרגל, שהיא הנשמה של הכלי כנזכר לעיל. ואם כן, לכאורה מה יתן לך ומה יוסיף לך עביות המנעל, מאחר שעם כל זה בטל להרגל. אך באמת, גם שעל פי האמת אין עביותו גורם כלום לבטל הנהגת הרגל, כי הוא בטל להרגל ולכל אשר יחפוץ יטנו, עם כל זה לעין הרואה הוא גורם הסתר והעלם, שהוא מסתיר מאד את הרגל יותר משיסתיר לבוש הצמר ופשתן את הגוף. שהרי מתוך הדקות של לבוש הצמר ופשתן יכולים להביט קצת בגוף ולהכיר אפס ושמץ מיניה, אבל מתוך גסות העור בלתי אפשר כלל להכיר אפילו שמץ מן גוף הרגל.

וכמו כן על דרך משל למעלה, חיות האלוקי שבכלים דעשיה שהן הנקראים רגלי השכינה, הגם שהוא העיקר והמקור אמיתי וכל הברואים שבעולם העשיה ומנהיגם כרצונו, להשפיל ולהרים על מלכי האדמה, וכל פרטי הצטרכותם וחיותם וקיומם ושינויי הזמן של כל פרטי הנבראים דעשיה, אש רוח מים עפר ודומם צומח חי מדבר, וצבא השמים ממנו הוא. ואין בחינת הלבושים מסתירים לו באמת, כי הם טפילים ובטילים לו יתברך, לכל אשר יחפוץ יטנו.

יותר כשלעצמם. לכן, מכיוון שערכה ועניינה של הרגל הם בדרגות נמוכות, כך גם הלבוש שלה יהיה נמוך, גס ועבה כמו הנעל.

והגם שבודאי העיקר הוא גוף הרגל וחיותו הפנימי, ואין העור של המנעל תופס מקום לנגדו, כלומר ברור שהרגל היא תמיד זו שמחליטה וקובעת בנוגע לנעל, שהרי מנהיג את המנעל לאותו צד שיפנה הרגל על פי רצון החיות האלוקי שבתוך הרגל, שהיא הנשמה של הכלי כנזכר לעיל. ואם כן, לכאורה מה יתן לך ומה יוסיף לך עביות המנעל, מאחר שעם כל זה בטל להרגל. לפי זה, מדוע העובי של הלבוש בכלל משנה למשהו? הרי כל זמן שזהו

והנה כמו שלמטה באדם התחתון הלבוש של הרגל הוא המנעל, שהוא היותר גס מכל לבושיו שעל גופו, שהרי הלבוש שמלביש הידים והחזה והשוקיים הם של צמר וכדומה שהוא דק, ולבוש המנעל הוא של עור שהוא גס מאד. כמו כן למעלה, לבוש דרגלי השכינה שבעשיה הוא של עור, ונקרא מנעל, שהוא לבוש גס יותר מלבושים דיצירה ועשיה. לא רק שיש עולמות גבוהים יותר אלא גם הלבושים שלהם הם גבוהים יותר, ולכן גם הלבושים של העולמות הנמוכים הם לבושים נמוכים בעצמם. זאת אומרת שלא רק שיש התאמה בין דרגת האיבר לבין דרגת הלבוש, אלא הלבושים הללו הם נמוכים

להיות שהשורה התחתונה של שתי צורות ההבעה היא אותו הדבר, אבל עדיין יהיו הבדלים בדקות ובבהירות הרעיון.

וכמו כן על דרך משל למעלה, חיות האלוקי שבכלים דעשיה שהן הנקראים רגלי השכינה, הגם שהוא העיקר והמקור אמיתי וכל הברואים שבעולם העשיה ומנהיגם כרצונו, למרות שבסופו של דבר הרצון האלוקי שמתבטא ברגלי השכינה הוא זה שמנהיג את העולם שלנו, למשל בלהשפיל ולהרים על מלכי האדמה, וכל פרטי הצטרותם וחיותם וקיומם ושינויי הזמן של כל פרטי הנבראים דעשיה, אש רוח מים עפר ודומם צומח חי מדבר, וצבא השמים ממנו הוא. כשם שהנעל לא מפריעה לרגל שהיא עליה ללכת ימינה או שמאלה, כך הגולמיות והפיזיות של העולם שלנו לא מפריעים להנהגה האלוקית לפעול בעולם. ואין בחינת הלבושים מסתירים לו באמת, כי הם טפילים ובטילים לו יתברך, לכל אשר יחפוץ יטנו. כאן הצמח צדק מאיר נקודה נוספת בנוגע ללבוש: אמנם הלבוש מסתיר, אך הוא מסתיר רק ביחס לאחרים שמתסכלים על הלבוש, אך לא עבור הלוּבש עצמו. במובן מסוים אפילו מהות עניינו של הלבוש הוא היחס בין האדם לבין החוץ שלו, ולא היחס בין האדם לבין עצמו, ולכן מהבחינה הזו ענינם של הלבושים נוגעים רק לבחינת המסתכל, אבל לא לבחינת הלוּבש בעצמו.

מסופר על הרשלה מאוסטרופולרי שהיה אביון גדול, שקיבל פעם כסף לקנות לעצמו בגדים, אלא שהוא החליט שהוא תופר לעצמו בגד שעשוי משני חלקים:

לבוש, הוא רק כלי שמשמש את מה שנמצא בתוכו, אז מה זה משנה אם זהו לבוש דק או גס? בין אם האדם לובש כותנת משי ובין אם הוא לובש מעיל צמר, החיות הפנימית של הזרועות שלו היא זו שמזיזה את השרוולים, ומהצד הזה הלבוש הוא בסך הכל כלי. אך באמת, גם שעל פי האמת אין עביותו גורם כלום לבטל הנהגת הרגל, כי הוא בטל להרגל ולכל אשר יחפוץ יטנו, ועם כל מנעל שהרגל תלבש היא תלך, עם כל זה, לעין הרואה הוא גורם הסתר והעלם, שהוא מסתיר מאד את הרגל יותר משיסתיר לבוש הצמר ופשתן את הגוף, שהרי מתוך הדקות של לבוש הצמר ופשתן יכולים להביט קצת בגוף ולהכיר אפס ושמץ מיניה, אבל מתוך גסות העור בלתי אפשר כלל להכיר אפילו שמץ מן גוף הרגל. יוצא שמבחינה פונקציונלית אין הבדל בין לבושי הכוחות העליונים לבין נעליים, אלא ההבדל הוא בשאלה מה רואים מהלבוש: אם זהו לבוש דק אז הוא חושף יותר את המשמעות הפנימית והוא מאפשר לראות את מה שיש בתוכו, גם אם לא בשלמות אז הוא מאפשר לקבל איזשהו מושג על מה שקורה בתוכו.

הדיונים בנוגע ללבושים גסים דקים נוגעים גם ללבושים של אידאות ורעיונות: גם רעיון מסוים יכול להתלבש בלבוש דק או בלבוש גס, וההבדל בין הלבושים הללו יהיה במידה שבה הלבוש חושף את המשמעות הפנימית של העניין. זאת אומרת שאת אותו רעיון אפשר להביע בצורה גולמית ומגושמת, ואפשר להביע אותו בצורה מדויקת ועדינה. יכול

עם כל זה אצלינו הם גורמים הסתר והעלם, להיות כי הלבוש מנעלים דעור הם בחינת קליפות גסות, ומוסתר ומצומצם בהם כל כך האור האלוקי בתכלית ההסתר, עד שהן נראים כאילו הם נפרדים ממש ויש ודבר בפני עצמו, ולא יושג ויוכר מהם ההשגחה אלוקית.

וזהו הטעם שבדורות הראשונים היה מצוי האותות ומופתים ניסים נפלאים כידוע, ועכשיו "אותותינו לא ראינו", שהרי אינו מצוי כל כך שיהיה נס נפלא, רק מוסתר ומצומצם מאד בסיבות הטבע, לפי שנשמות של דורות הראשונים היו הלבושים שלהם דקים ביותר, כמו לבוש הצמר ופשתן שעל הגוף כנזכר לעיל (כי הנשמות הן מפנימיות העולמות, שנקראים גופים ואיברים לשכינתא, והנשמות של דורות הראשונים היו מבחינת איברי הגוף כמו הראש, ואחר כך הכתף, והידיים כו', שהלבושים שעליהן הם דקים כנזכר לעיל). לכן היה לפעמים עת הכושר שיאיר האור אלוקי ויתגלה לחוץ לעין כל רואה מתוך דקות הלבוש, וזה היה הניסים הנפלאים שהן גילוי אלוקות ממש, כידוע. אמנם עכשיו בעקבות משיחא, שהוא ענין הנשמות שמבחינת עקביים דשכינה כנזכר לעיל, והלבושים שלהם גסים מאד, הוא נוגה דעשייה, כמשל העור של המנעל שמסתיר על הרגל לגמרי. לכך האור אלוקי מוסתר מאד בצמצום הנהגת הטבע, ואינו מצוי כל כך שיהיה גילוי אור אלוקי בנס נפלא.

(הנה נתבאר בפרק זה עניין הנעלים למעלה, שהם לבושים דרגלי השכינה, רוצה לומר לבושים לכלים דעשייה, וכן הם לבושים לנשמות שבבחינת עקבות משיחא. ונתבאר ההפרש בין לבושים של גופא דמלכא להנעלים).

אצלינו הם גורמים הסתר והעלם, להיות כי הלבוש מנעלים דעור הם בחינת קליפות גסות ומוסתר ומצומצם בהם כל כך האור האלוקי בתכלית ההסתר, עד שהן נראים כאילו הם נפרדים ממש ויש ודבר בפני עצמו, ולא יושג ויוכר מהם ההשגחה אלוקית. מכיוון שבעולם הזה רגלי השכינה עטופות כביכול במנעלים של עור שהם אטומים וגסים, איננו יכולים לראות את מה שיש בתוכן, את הפנימיות שלהם. במילים אחרות, מה שאנחנו רואים בעולם הוא כולו לבושים חיצוניים שלא מאפשרים לראות את הפנימיות שהם מכסים.

מלפנים היה עשוי ממשי, ומאחור היה עשוי הרשלה הסביר זאת בכך שאת החלק הקדמי של הבגד הוא רואה, ולכן הוא רוצה שהוא יפה וממשי, אבל את החלק האחורי רק אחרים רואים, ולכן לא אכפת לו שהוא יהיה משק. הסיפור הזה בעצם לוקח לקיצון את החיצוניות של הלבוש: מבחינת הלוּבש זה בעצם בכלל לא משנה מה הוא לובש, והוא יכול אפילו לעטות שק; כל ההבדל הוא רק מבחינת המסתכל, וההבדל נוגע לשקיפות ובהירות הלבוש, וליכולת שלו לחשוף את הפנימיות של מה שהוא מכסה. אם כן, למרות שהלבושים הללו אינם משמעותיים כלל עבור הקב"ה, עם כל זה

ומכשירי הטבע, אלא שכשם שיש הבדל בין בגדים שקופים לבגדים עבים וגסים, כך גם כלי העולם יכולים להיות שקופים כך שניתן לראות דרכם את הניסים בקלות, והם גם יכולים להיות עבים וגסים כך שקשה לראות את הכוח האלוקי שעובר דרכם.

אמנם עכשיו בעקבות משיחא, שהוא ענין הנשמות שמבחינת עקביים דשכינה כנזכר לעיל, והלבושים שלהם גסים מאד, הוא נוגה דעשייה, כמשל העור של המנעל שמסתיר על הרגל לגמרי. לכך האור אלוקי מוסתר מאד בצמצום הנהגת הטבע, ואינו מצוי כל כך שיהיה גילוי אור אלוקי בנס נפלא. מפני שאנחנו נמצאים ברגליים והלבושים שלנו הם לבושי נעליים, אז זה כל מה שאנחנו יכולים לראות.

(ומסכם הצמח צדק את הפרק הראשון של המאמר: הנה נתבאר בפרק זה ענין הנעלים למעלה, שהם לבושים דרגלי השכינה, רוצה לומר לבושים לכלים דעשייה, וכן הם לבושים לנשמות שבבחינת עקבות משיחא. ונתבאר ההפרש בין לבושים של גופא דמלכא להנעלים).

***

וזהו הטעם שבדורות הראשונים היה מצוי האותות ומופתים ניסים נפלאים כידוע, ועכשיו "אותותינו לא ראינו" (תהילים עד,ט), שהרי אינו מצוי כל כך שיהיה נס נפלא, רק מוסתר ומצומצם מאד בסיבות הטבע, לפי שנשמות של דורות הראשונים היו הלבושים שלהם דקים ביותר, כמו לבוש הצמר ופשתן שעל הגוף כנזכר לעיל. אם הדור הוא בבחינת ראש אז גם יש לו לבוש של ראש, כלומר הוא רואה לבוש דק שדרכו ניתן לראות את אור או את מעשה השכינה, ניתן לראות את מה שקורה בעולם כ'מעשי אלוקינו'. אבל בדור שלנו הנשמות הן בבחינת רגליים, וכפי שהוסבר לעיל הלבוש מתאים לדרגה של העולם, ולכן הלבושים שיש בדורנו הם לבושים שבבחינת נעליים, ומשום כך אי אפשר לראות דרכם שום דבר. (כי הנשמות הן מפנימיות העולמות, שנקראים גופים ואיברים לשכינתא, והנשמות של דורות הראשונים היו מבחינת איברי הגוף כמו הראש, ואחר כך הכתף, והידיים כו', שהלבושים שעליהן הם דקים כנזכר לעיל). לכן היה לפעמים עת הכושר שיאיר האור אלוקי ויתגלה לחוץ לעין כל רואה מתוך דקות הלבוש, וזה היה הניסים הנפלאים שהן גילוי אלוקות ממש, כידוע. כל נס עובר באופן כזה או אחר דרך כלי

גיליון שבועי עם ביאורי חסידות של הרב עדין אבן-ישראל שטיינזלץ זצ"ל

הרב עדין אבן-ישראל שטיינזלץ זצ"ל, שנודע במהלך השנים בשל פירושו לתלמוד, היה גם מורה לחסידות. סגנונו הקולח, ישיר והפשוט, מבקש לבאר את תורת החסידות העמוקה באופן נהיר ורלוונטי מתמיד. במשך כשישים שנה מסר הרב שיעור שבועי בחסידות, "חוגי חן למשנת חב"ד", אשר עסק בספרי היסוד של תורת חב"ד.

בגיליונות השבועיים מובאים ביאורים על ספרי 'תורה אור' ו-'ליקוטי תורה', שהם קבצי מאמרי חסידות מעמיקים מאת ר' שניאור זלמן מליאדי - בעל התניא ומייסד חסידות חב"ד - על פי סדר פרשות השבוע. בשיחה חיה ובחן, מבאר הרב את מושגי היסוד והשקפתה של החסידות, ומכניס את פנימיותם של המאמרים אל תוך עולמם ונפשם של הלומדים. השיעורים והגיליונות מכוונים להאיר ולעורר את השומעים לחיות, התלהבות וכנות בעבודת ה'; לתפילה, התמסרות ודבקות בקב"ה.

נשמח לתרומה עבור
המשך הפצת הגיליונות!
תרומה מומלצת: ₪ 2

לקבלת גיליון
שבועי דיגיטלי

המעוניין לקבל את הגיליון בכל שבוע, מזדפס או דיגיטלי, מוזמן ליצור קשר:

TalmideiHarav@gmail.com | 055-663-1275

מרכז שטיינזלץ
למד את עמי

